

تعیین نیاز غذایی چغندر قند بذری در منطقه اردبیل

سلیم فرزانه، سعید صادق زاده حمایتی، وداود ساعدنیا و رنوف سید شریفی

اعضاء ایستگاه تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی اردبیل

مقدمه

منطقه اردبیل به سطح زیر کشت ۴۰۰۰ هکتار و با تولید بیش از ۸۰۰۰ تن بذر چغندر قند به دلیل شرایط خاص آب و هوایی تنها منطقه تولید بذر چغندر قند برای ۳۳ کارخانه قند فعال کشور می باشد. بنابراین افزایش کمیت و کیفیت تولید بذر در این منطقه اهمیت زیادی دارد. بدیهی است که تخلیه مداوم انواع عناصر غذایی از خاک بدون

ترمیم و جایگزینی این مواد، روند نزولی قابلیت تولید خاک های این مناطق را به همراه خواهد داشت(۱). در این راستا استفاده از کود های ازته و فسفره در جهت افزایش کمیت و کیفیت بذر ضروری است. به طوری که زاریشنیاک وشیان(۴) معتقدند مصرف فسفر و ازت، میزان جوانه زنی، وزن هزار دانه و اندازه بذر را در چغندر قند افزایش می دهد. مازپین و اودویدنکو(۳) در آزمایش با مقادیر مختلف کود های

به ترتیب ۹/۳۱، ۱۲/۳ و ۱۲/۲۵ در صد بیشتر گردید. ولی قوه نامیه مکانیکی بذر همراه با مصرف مقادیر فوق از حدود ۹۱ درصد در تیمار شاهد به (۱/۴۸۰/۸۲ و ۷۴ درصد کاهش یافت. از لحاظ درجه بندی اندازه بذر، مصرف ازت با افزایش سهم بذور درشت و کاهش سهم بذوری با قطر ۳/۵ تا ۶ میلیمتر همراه شد.

مصرف فسفر تاثیر معنی داری بر عملکرد، میزان پوکی و قوه نامیه مکانیکی بذر نداشت ولی در سطح احتمال پنج درصد روی سهم بذوری با قطر ۳/۵ تا ۴/۵ میلیمتر تاثیر معنی داری گذاشته و همراه با افزایش مصرف آن، سهم این دسته از بذور کاهش یافت.

منابع مورد استفاده

- 1-Gruhn, P., f. Goletti and M. Yudelma. 2000. Integrated management .Soil Fertility and sustainable agriculture: current issues and fertilizer challenges. Washington D.C.IFRR.
- 2-Kharchenko, N. A . 1993. Application of superphosphate enriched with calcium borate to sugerbeet stecklings Sakharnaya Svekla. No:11:34-35.
- 3-Mazepin, K.G. and N.M. Udovidehenko.1985. Fertilization of sugerbeet mother roots. Sakharnaya Svekla. No 1:33-36.
- 4-Zarishnyak, A.S. and P.N. Shiyani.1991. Effect of fertilizers on intensity of growth,nutrient uptake, yield and quality of seeds from non -planted (overwintered) seed plants of sugarbeet. Agrokhimya, 5:71-78.

ازته و فسفره گزارش کردند که مصرف به ترتیب ۱۲۵ و ۱۸۰ کیلوگرم در هکتار نیتروژن و فسفر بیشترین عملکرد بذری چغندر قند را در مقایسه با سایر تیمار های کودی تولید نمود. خارچنکو(۲) در رابطه با تاثیر نیتروژن همراه با سوپر فسفات غنی شده با بورات کلسیم روی کیفیت بذر چغندر قند گزارش کرد مصرف این کود ها علاوه بر افزایش عملکرد بذر، درصد جوانه زنی بذور را هم افزایش می هد.

مواد و روشها

در این راستا جهت بررسی نحوه تاثیر مقادیر متفاوت عناصر نیتروژن و فسفر روی عملکرد و ویژگیهای کیفی بذر پلی ژرم آلیت ۷۲۲۳ چغندر قند، آزمایشی به صورت فاکتوریل با دو عامل نیتروژن در چهار سطح (صفر، ۲۰۰، ۱۰۰ و ۳۰۰ کیلو گرم نیتروژن خالص در هکتار از منبع اوره) و فسفر درسه سطح (صفر، ۱۰۰ و ۲۰۰ کیلو گرم فسفر در هکتار از منبع سوپر فسفات تربیل) در قالب طرح بلوک های کامل تصادفی با چهار تکرار در ایستگاه تحقیقات کشاورزی اردبیل (الارق) به مورد اجرا گذاشته شد. هر کرت آزمایشی را هشت ردیف کاشت به طول ۱۰ متر و فواصل بین ردیفی ۶۵ سانتیمتر تشکیل می داد.

نتایج و بحث

نتایج نشان داد که مقادیر مختلف ازت تاثیر معنی داری در سطح احتمال یک درصد روی عملکرد بذر چغندر قند دارد. مقایسه میانگین ها نشان داد همراه با مصرف ۲۰۰، ۱۰۰ و ۳۰۰ کیلو گرم ازت خالص در هکتار، عملکرد بذر در مقایسه با تیمار شاهد (با عملکرد ۱۴۹۸ کیلو گرم در هکتار)، به ترتیب معادل ۷۴/۶۶، ۵/۴ و ۵۹/۲ درصد افزایش و درصد پوکی بذر در مقایسه با تیمار شاهد (با ۴/۹۸ در صد بذر پوک)